

1225 18. Marts 1897: 1. Beh. af Lovf. om Tilvejebr. af Jordblodder for Landarbejdere. 1226

geringsforslaget, er vistnok lovlig knappe til, at man kan være sikker paa, at et selvstændigt Husmandsbrug der kan føres, og jeg tror ikke, at der er nogen Betænkelse ved det, som her foreslaas.

Jeg har hermed, omtalt de forskellige Hovedspørgsmaal, der efter min Mening ligger for til Afgørelse og skal min anbefale Forslaget til det høje Tings velvillige Behandling. Jeg tror, det vilde være af ikke ganske ringe Betydning, om det maatte lykkes at faa gennemført en Lov som denne. Det har Betydning ikke alene for de Landarbejdere, som herved rækker en hjælpende Haand, men det vil ogsaa i social Henseende være af ret vidtrækkende Betydning.

II. Sags: Da det høje Ting i Gaar havde til Forhandling den anden Del af Landbokommissionens Arbejde, nemlig Forslag til Lov om Jords Udnyttning og Sammenlægning, herskede der jo en sjælden og fornøjelig Enighed her i Salen. Der var ikke den mindste Mistyd, Salen var fuld af Erkendtlighed og Tak. Kommissionens Arbejde var godt, Ministerens Forslag var bedre, og Folketingets Affattelse allerbedst. Der var ikke den mindste Sky paa Himlen, som formindskede Udsigten til at komme til Ende med denne Del af Kommissionens Arbejde. Jeg tror næppe, at man vil kunne gaa ud fra, at den anden og langt betydeligere Del af Kommissionens Arbejde, som det høje Ting har til Behandling her i Dag vil kunne gaa slet saa fredelig gennem Salen. Det er klart, at et Lovforslag, som i sig gemmer saa store principielle Spørgsmaal og griber saaledes ind i de store Befolkningslags vitale Interesser, maa fremkalde mange forskellige Fordringer, Ønsker og Meningar.

Hele den Række af Forslag, der i de senere Aar have været fremme, her i Rigsdagen, og som jeg med et fælles Navn vil kalde de social-humane, gaa jo ud paa gennem en human Lovgivning at skabe Tilfredshed og Velvære i Befolkningen og gøre denne mindre modtagelig for den Agitation, der stedse udfoldes fra enkelte Sider i Samfundet ved at puste til dens Mistænktheds, Misnøje og Misundelse mod de andre Samfundsklasser. Det turde være en Illusion at tro, at vi ere naaede synderlig vidt ad

denne Bane. Det synes tværtimod, at Fordringerne blive desto flere, jo mere man lovgiver paa dette Omraade. Dette har ogsaa gjort, at en Del af dem, der tidligere stillede sig med Sympati over for denne Retning, begynde at blive betænkelig og spørge sig selv, om man ikke gaar for vidt i saa Henseende, om man ikke navnlig gaar for vidt i stadig at stille ny Krav til Statskassen til Fordel for disse baade humane og filantropiske Djemed. Denne Stemning har ganske sikkert ogsaa gjort sig gældende lige over for det foreliggende Forslag, idet mindste har jeg faaet Indtrykket deraf ved at høre Udtalelser fra forskellige Sider. Man har sagt, at det er et Forhold, som man ikke behøver at regulere ved Statens Medhjælp. Det ordne de paagældende af sig selv. Det viser sig jo, at hele Udviklingen gaar i Retning af, at der kommer flere og flere Huse. Det viser sig efter Statistikken, at fra 1873 til 1885 er Husenes Antal blevet forøget med 19,198 og denne Bevægelse har fortsat sig videre indtil 1895. Samtlige Gaardes og Huses Antal er i Tidrummet fra 1873 til 1895 steget med ikke mindre end 30,000, og da Antallet af Gaarde med over 12 Tdr. Hartkorn omtrent er uforandret, medens Gaarde med fra 4 til 12 Tdr. Hartkorn ere formindskede i Antal, maa hele Forøgelsen falde paa Husene. — Jeg vil nu gøre den personlige Bemærkning for mit eget Vedkommende, at for saa vidt denne Kritik af Bestræbelserne i dette Lovforslag kunde synes at være rettet mod Landbokommissionen — idet det kunde opfattes, som man sagde til Landbokommissionen: J havde slet ikke behøvet at komme med Forslag i den Henseende, da Forholdene udvikle sig ganske naturligt af sig selv — maa jeg dog minde om, at Loven af 13de April 1894 ikke spørger om, hvorvidt der bør udarbejdes en Plan til at skaffe Landarbejderne Jord, men ligesom paalægger Kommissionen at udarbejde en Plan for at tilvejebringe gunstige Billaar for Landarbejderne. Jeg maa ogsaa udtale, at jeg i og for sig har en virkelig og varm Sympati for dette Spørgsmaal. Jeg mener, at man slet ikke kunde have været Medlem af Landbokommissionen og deltaget i dens Arbejder, hvis man ikke vilde virke hen til, at der blev udredet en Plan til gunstige Billaar for Land-